

IZHAJA VSAK DAN

Črta ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamezne številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabresini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.).

OBLAGI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 milim. GENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smatnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 40 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inštalacijski oddelk uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačuje se in uroči v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za leto 12 K, za pol leta 6 K, za 3 mesece 3 K.

Vai dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepranevanje pisma se ne sprejema in rekapital se ne vrača.

Naročnina, oglašje in reklamacije se pošiljajo na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik časopisa lista „Edinost“. — Nacionalna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzobjavne vesti.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 7. Zbornica je nadaljevala generalno debato o proračunskem provizoriju. Tekom debate je prof. Maylander (delavna stranka) omenil reškega vprašanja. Skušal je ovreči trditve, češ, da hoče novi guverner pričeti Italijanom sovražno politiko. To je popolnoma neresnično. Instalacija novega guvernerja ni izostala radi tega, ker je ta vlada nasprotna mestnemu zastopstvu in ga je hotela žaliti; nasprotno, vse vedenje zastopstva je bilo že v naprej tako sovražno, da se je moralo opustiti instalacijo. Večina prebivalstva ni na strani zastopstva. — Poslanec Ludvik Hollo (Justhova stranka) je zahteval uvedbo splošne volilne pravice, ker le-ta zamore ozdraviti parlamentarizem. Potem je govoril o vojaških vprašanjih in izjavil, da se zanaša politiko in armado, toda ne od strani Ogrske, marveč od strani avstrijskih krogov, ki zanašajo v armado že davno minole absolutistične ideje, da skušajo tukaj razširjati misel skupne monarhije. Guverner se je baval potem z gospodarskim vprašanjem. Na to je bila razprava prekinjena in odgodjena na petek.

Tržaški mazinanci pred graško poroto.

GRADEC 7. Ko je bila danes zjutraj otvorjena razprava, je predsednik vprašal porotnike, če so zadovoljni, da se vrši razprava tudi jutri, na praznik. Porotniki so izjavili, da odločijo o tem med odmorom sredi razprave.

Nato je pričelo zasliševanje z dr. Tamarom, ki je govoril nemški, in izjavil, da se ne priznava krivim. Za dr. Tamarom je bil zaslišan učitelj telodabre Aldo Boiti.

GRADEC 7. Na popoldanski razpravi je bilo dovršeno zasliševanje obtoženca Noulana in Mosettiga in zapričeto zasliševanje z obtožencem Favotom. Poslednji je inozemec. Zasliševanje teh treh obtožencev ni prineslo nikakih bistvenih momentov. — Prihodnja razprava jutri.

Angleške parlamentarne volitve.

LONDON 7. Do sinoči je bilo izvoljenih: 106 liberalcev, 146 unionistov, 20 članov delavske stranke in 26 pristašev Redmonda. Liberalci so dobili 10, unionisti 12 in delavska stranka 3 mandate.

LONDON 7. Do 3-30 popoldne so bili znani sledeči volilni rezultati: 110 liberalcev, 150 unionistov, 20 članov delavske stranke, 52 Redmondistov, 4 pristaši O'Briena. Liberalci so dobili 10, unionisti 12, delavska stranka 3 in pristaši Briena 1 sedež.

Kolera.

BUDIMPEŠTA 7. Danes je bil ministerstvu za notranje stvari javljen iz Novega Sada en slučaj kolere.

UNSAL 7. V Madeiri je v zadnjih 24 urah obolelo na kolero 22 oseb.

RIM 7. V zadnjih 24 urah so v pokrajini Palermo obbolele na kolero štiri osebe, umrlo jih je šest, v Girenti je obbolela ena oseba.

Aviatika.

JOHANNISTHAL 7. Aviatik Brunnhuber je danes popoldne s 4 pasažirji preletel letališče in je s tem dosegel nov rekord za pasažirske izlete.

Grozna zima v Sibiriji.

PETROGRAD 7. Na zakaspijski železnici se je moralo vsled silnih snežnih viharjev 20 tovornih vlakov ustaviti na progi. To isto se je pripetilo tudi nekaterim osebnim vlakom. Potniki so brez živeža. Odposlan je bil oddelek vojakov, da očisti progo. Ob progi, ki vodi v Taškent, je zmrznilo nad sto Kirgizov, 500 konj in mnogo živine. Toplomir je padel na 35 stopinj pod ničlo. Na mnogih krajih je padel rdeč sneg.

Dunaj 7. Poveljnik vojne mornarice admiral grof Montecuccoli je prekinil svoje inšpekcijsko potovanje in se je povrnil na Dunaj.

Dunaj 7. Danski kralj je ob 8-15 odpotoval v Kodanj.

Dunaj 7. Danes je bila v navzočnosti cesarjevi slovesno blagoslovljena nova župna cerkev v Simeringu.

Dunaj 7. Skupni finančni minister Burian je bil danes pred cesarjem v avdienci, ki je trajala eno uro.

Državni zbor.

DUNAJ 6. Na današnji popoldni se je med drugimi govoril dr. Pitacco. Tožil je, da se državni temeljni zakoni ne uporabljajo za Italijane; tako so italijanski časopisi v Trstu izpostavljeni hudim preganjanjem. Nekoliko časa sem se uradniška mesta v Trstu spopolnjuje s Slovenci in

vlada gre tudi Slovincem na roko. Italijani ne smejo čuvati italijanskega značaja Trsta, ne da bi se jih osumljalo kakor iredentiste. Italijanske uradnike se spravlja v disciplinarno preskavo, ako nočejo zatajiti italijanske narodnosti.

Iz tega se tolmači v novejšem času nastalo hlepenje, da se v vsakem išče političnega zločinca in se ustvarja politične procese. Dolžnost vlade je, da izvede svoj načrt glede zopetne ustanovitve italijanske pravne fakultete, ker je prevzela za to jamstvo. Čini vlade so taki, da ne morejo svobodoljubni Italijani glasovati za proračun. (Pohvala pri somišljenikih).

Med došlimi vlogami se nahaja interpelacija posl. Ussai-a glede delitve ženskega učiteljskega v Gorici. Seja je bila ob 11. po noči zaključena.

DUNAJ 7. V nadaljevanju razprave proračunskega provizorija je posl. Hraskey govoril obširno o uredbi reke Morave in o koristih, ki bi jih imelo poljedelstvo, ako se izvede zakon vodnih cest. Poslanci iz alpskih dežel, ki niso prijazni vodnim cestam, pozabljajo, da so tvorile vodne ceste junctum med alpskimi železnicami in ne pomislijo, da bodo alpski Nemci ob sličnih prilikah zopet rabili zastopnike čeških dežel, n. pr. ob podržavljenju Južne železnice.

Posl. Tomaszewski je polemiziral z maloruskimi poslanci, ki so ga pa z mejklici večkrat prekinili. Guverner je rekel, da so si Malorusi mnogo priborili, ker se jim ni dalo dobrovoljno, da je pa obsojati sredstva, s katerimi se bojujejo. Guverner je zahteval, da se izvede zakon vodnih cest in je potem očital malorusko obstrukcijo v galskem dež. zboru, kakor tudi dogodke na lvovskem vseučilišču.

Na to je bil vsprejet konec debate in generalnima govornikoma sta bila izvoljena poslanec Niesner kontra in Kozlowski pro.

Posl. Niesner je govoril proti povišanju tobačnih cen, kajti s tem postopanjem se krši pravica parlamenta, ki dovoljuje davke. Kar se tiče češke nagodbe, dovedejo pogajanja do cilja le, ako jih bo vodilo ljudstvo z ljudstvom, ne pa buržoazija. Ako hoče Avstrija sploh napredovati, se zamore to zgoditi le na demokratični podlagi. (Živahna pohvala pri socialnih demokratih).

Generalni govornik pro vit. Kozlowski vidi v pogajanjih med Nemci in Čehi dobre nade za ojačenje parlamenta. V mirnem skupnem delovanju Nemcev, Čehov in Poljakov in v pravičnosti teh narodov nasproti drugim narodom se zamore zagledati srečno bodočnost za državo. Mi nočemo 120 mil., mi hočemo kanale v naravi. Najbolja metoda za rešitev vprašanja bi bila, da bi se razpravljalo z vsemi strankami potom poslovnih pogajanj. (Živahna pohvala in ploskanje).

Sledili so dejanski popravki, med temi dr. Rybařa. Popravljen je izjavo poslanca Pitacco, ki je rekel, da so baje Italijani v Primorju tlačeni od vlade in od Slovanov. Italijanski državni uradnikom ni le prepovedano očitno delovati za svojo narodnost, oni delujejo za to narodnost na način, ki jih večkrat spravlja v konflikt z disciplinarnimi predpisi. Neresnična je nadalje trditev dr. Pitacco, češ, da je poslanec Spinčić izjavil, da ne bodo Jugoslovani več obstruirali proti italijanski pravni fakulteti. Jugoslovani so samo sklenili, da ne bodo prigovarjali, ako pride stvar pred pododsek, ker so že začetkom le zahtevali, da se ob tej priliki upošteva tudi njih želja. Od upoštevanja teh želja bo odvisno njih nadaljnja taktično postopanje. (Živahno pritrdjevanje pri Jugoslovanih).

S tem je bilo prvo čitanje proračunskega provizorija dovršeno. — Predlog bo sedaj odkazan proračunskemu odseku. — Potem ko je še posl. Čech govoril k nujnemu predlogu glede položaja poštnehih oficijantov, je bila seja ob 7.10 zvečer zaključena.

DUNAJ 7. Posl. dr. Rybař je v stvarnem popravku temeljito zavrnil drzne neresnice posl. Pitacco ter izjavil, da Jugoslovani niso ustavili obstrukcije, temveč so le privolili v podosek, ki naj se bavi tudi z našimi postulati. Od izpolnitve teh zahtev bo odvisna nadaljnja taktika Jugoslovancev.

Železniški odsek.

DUNAJ 7. Odsek je dovršil posvetovanje o povišanju tarifov južne železnice.

Upravne razmere.

Interpelacija posl. Spinčića in tovarišev v seji zbornice poslancev dne 26. novembra 1910.

Od uradnikov, nameščenih pri c. kr. političnih upravnih oblastih v Primorju, ne znajo ne hrvatskega ne slovenskega jezika,

razun c. kr. namestnika: en namestništveni svetovalec (od 7) in trije okrajni glavarji (med 9). Od desetih namestništvenih tajnikov in viših okrajnih komisarjev ne znajo štirje ne slovenski ne hrvatski a trije od ostalih šestih le nekoliko. Od devetnajstih okrajnih komisarjev jih ne pozna šest ne slovenskega ne hrvatskega jezika, a od ostalih trinajstih le štirje nekaj malega slovenski. Od 15 namestništvenih koncipistov jih je devet, ki ne znajo ne slovenski ne hrvatski. Od edenindvajsetih namestništvenih konceptnih praktikantov jih ne pozna petnajst ne slovenski, ne hrvatski, eden od ostalih šestih nekaj malega hrvatski.

Deželni sanitetni referent zna le malo hrvatski, deželni sanitetni inspektor le malo slovenski. Od treh viših okrajnih zdravnikov ne poznata dva ne slovenski, ne hrvatski, tretji pa nekaj malega slovenski; od devetih okrajnih zdravnikov jih pet ne pozna ne slovenski, ne hrvatski, dva le malo slovenski, dva le malo hrvatski; od treh sanitetnih konceptistov ne zna eden ne slovenski ne hrvatski, eden le malo hrvatski; od štirih sanitetnih asistentov ne poznata dva ne slovenski ne hrvatski.

Dočim je viši stavbeni svetnik več hrvatskemu jeziku, pa ne pozna nobeden od treh stavbenih svetnikov ne slovenski ne hrvatski. Od štirih viših inženirjev ne govore trije ne hrvatski ne slovenski, četrti zna nekaj hrvatski. Od inženirjev jih je enajst, a od petih stavbenih adjunktov sta dva, ki ne znata ne slovenski ne hrvatski. Edini stavbeni praktikant ne zna ne hrvatski ne slovenski.

Predstojnik melioracijske pisarne ne zna ne slovenski ne hrvatski.

Od dveh gozdarskih svetnikov ne zna eden, od treh gozdnih viših komisarjev ne znata dva ne hrvatski ne slovenski; istotako ne zna edini gozdni inšpekcijski komisar.

Od petih okrajnih viših zdravnikov ne znajo trije, od osmih okrajnih zdravnikov pa ne znajo trije ne slovenski ne hrvatski.

Deželni kulturni inspektor ne zna ne slovenski ne hrvatski.

Obrtni viši nadzornik, merosodni viši nadzornik in viši računski svetovalec znajo le malo slovenski. Od petih računskih revidentov zna le eden nekaj slovenski. Od petih računskih oficijalov zna samo eden nekaj slovenski; od šestih računskih asistentov ne znajo trije, od petih računskih praktikantov ne znata dva ne slovenski ne hrvatski.

Od petih namestništvenih kancelijskih oficijalov in dvanajstih okrajnih tajnikov ne znata po eden, od dvanajstih namestniških kancelistov ne znata dva ne slovenski ne hrvatski.

Toliko predsednik finančnega ravnateljstva v Trstu kolikor finančni ravnatelj ne umejeta ne hrvatskega ne slovenskega jezika, dočim namestnik finančnega ravnatelja zna le malo slovenski.

Od devetih viših finančnih svetnikov jih je osem, ki niso večji hrvatskemu in slovenskemu jeziku.

Od šestnajstih finančnih svetnikov jih ne pozna devet ne hrvatski ne slovenski, eden od ostalih sedmih malo slovenski, dva malo hrvatski.

Rudarski svetnik ne zna ne hrvatski ne slovenski.

Od edenindvajsetih finančnih tajnikov jih sedemnajst ne zna ne slovenski ne hrvatski.

Nadzornik evidenčnega urada ne zna ne slovenski ne hrvatski.

Od triindvajsetih finančnih komisarjev jih ne zna 19 ne hrvatski ne slovenski.

Kontrolor tehnične finančne kontrole in upravitelj plavžev, ne znata ne hrvatski ne slovenski.

Od triindvajsetih finančnih koncipistov jih osemnajst ne zna ne hrvatski ne slovenski in le eden od ostalih zna le malo slovenski.

Med dvajsetimi konceptnimi praktikanti jih osemnajst ne zna ne slovenski ne hrvatski.

Med konceptnimi uradniki pri c. kr. finančni direkciji je torej petindevedeset takih, ki ne znajo ne hrvatski ne slovenski; pet, ki le malo znajo hrvatski ali slovenski, in le devetnajst, ki so večji hrvatskemu in slovenskemu jeziku v govoru in pisavi. Za gospodo, ki ne znajo jezika večine prebivalstva dežele, treba plačevati prevajalce, kakor da sta hrvatski in slovenski jezik ptuja v Primorju! V urejeni državi je to naravnost nezaslišano.

Od dveh viših računskih svetovalcev in od šestih računskih svetovalcev ne govori nikdo ne hrvatski ne slovenski. Od dvaindvajsetih računskih revidentov jih 16 ne umeje ne slovenski, ne hrvatski in eden od ostalih

šestih le malo slovenski. Od triindvajsetih računskih oficijalov jih je dvaindvajset; od štiriindvajset računskih asistentov jih je tudi dvaindvajset; od šestnajstih računskih praktikantov jih petnajst ne pozna ne slovenskega ne hrvatskega jezika.

Med dvanajstimi kancelijskih in ekonomskih uradnikov jih je deset, ki ne umejejo ne hrvatski ne slovenski. (Pride še.)

Proračun tržaškega mesta za leto 1911.

I.
Proračun tržaškega mesta za leto 1911, ki ga predloži mestni odbor mestnemu svetu, izkazuje:

15,710.730 K rednih	
3,237.250 „ izrednih	
skupaj 18,948.180 K	troškov
in 7,036.950 „ rednih	
666.420 „ izrednih	
skupaj 7,703.370 K	dohodkov
torej 8,674.010 K	rednega
in 2,571.010 K	izrednega
skupaj 11,245.020 K	primanjkljaja.
Redni primanjkljaj se pokrije z:	
1. najemnimskim krajercem	1,300.000 K
2. doklado na vžitini	4,600.000 „
3. „ najemščini	1,234.800 „
4. „ rentni in obrt.	
davek	1,460.000 „
5. doklado na hišno-razredni	
davek	2.800 „
6. z davki na pijačo, neodvisno od vžitine	100.000 „
skupno	8,710.000 K
Potemtakem izkazuje proračun 56.432 K preostanka.	

Troški (redni) v znesku K 15,710.960 se dele na posamezne upravne panoge sledeče:

1. Centralna uprava (magistrat itd.)	1,603.440 K
2. davki	144.800 „
3. vzdrževanje obč. lastnine	248.660 „
4. šolstvo	3,292.350 „
5. javna dobrodelnost	3,466.000 „
6. policija	2,016.910 „
7. vode, ceste itd.	1,234.720 „
8. vojaštvo	422.120 „
9. bogočastje	89.340 „
10. umetnost in slično	96.240 „
11. pokojnine	966.370 „
skupno	15,710.960 K

Pod troški „centralna uprava“ je všteta: plača župana v znesku 18.000 K in dveh podžupanov po 3000 in 2000 K, plače magistratnih uradnikov v znesku 502.430 K, troški mestnega tehniškega urada v znesku 247.510 K, mestne blagajne 31.150 K, mestnega ekonomata 45.750 K, anagrafičnega urada 113.410 K, mestnega računarstva 128.640 K, dalje renumericacije, potnine, razsvetljave in kurjava, pometanje in čiščenje uradov, popraviljanje mestne hiše itd.

Pod točko 3: „Vzdrževanje občinske lastnine“ so vštete tudi obresti dolgov v znesku 1,055.470 kron.*) Dalje obresti dolga za vodovod „Aurisina“ v znesku 281.230 K, obresti hipoteknih dolgov v znesku 86.400 kron in obresti drugih dolgov v znesku 500.547-30 kron.

Troški šolstva nas zanimajo seveda v prvi vrsti in najbolj.

Za občinski gimnazij je proračunjeno 216.820 kron, odštevši dohodke taks 28.000 kron, čistih 188.000 kron; za realko 257.100, oziroma odštevši 24.000 kron za takse, 233.110 kron; za ženski licej 197.610, oziroma 111.610 kron, manje 86.000 za takse, torej skupno za italijanske srednje šole preko pol milijona kron.

Za učiteljsko meščanskih šol je proračunjeno 286.689 kron, za ono ljudskih šol v mestu 752.317 kron, za renumericacije, supulture itd. 52.000 kron, za sluge 26.083 kron, za uniforme slug 2000 kron. — Za učiteljsvo na okoličanskih šolah je proračunjeno 257.740 kron, za renumericacije in supulture 6000 kron, za sluge 3692 kron in za uniforme slugom 330 kron itd.

Za javne vodnjake v mestu in spodnji okolici je proračunjena svota 151.740 kron, za one v gornji okolici 75.040 kron.

*) Te obresti se nanašajo: a) na 6% posojilo iz leta 1879 v znesku 1,600.000 gld., razdeljeno v 500 serij, od katerih vsaka ima 2 zadolžnici po 1000 gold. in 12 zadolžnic po 100 gold. Dolg se amortizuje potom izrebanja v 48 letih. Dosedaj je bilo že izrebanih 167 serij. Leta 1911 bo izrebanih — in sicer 1. julija — 12 serij po 6400 kron, torej v skupnem znesku 76.800 kron; b) na 4% posojilo iz leta 1899 v znesku 24.000.000 kron, razdeljeno v 24.000 serij po 10.000, 5000, 2000, 1000 in 200 kron. Ta dolg se ima amortizirati v 72 letih, a občina ima pravico plačati dolg tudi prej. Dne 3. novembra 1911 bo izrebanih 9 serij po 10.000 kron, torej skupno 90.000 kron. Obresti za leto 1911 so proračunjene za prvo posojilo na 127.822 in za drugo na 927.600, torej skupno 1,055.470 kron.

Za vzdrževanje vodnih naprav, vodnjakov, cisterne itd. v okolici je proračuneno 18.000 kron; poleg tega je proračunena za tri nove vodnjake v Škorklji, v Rocolu (pod Lovcem) in na Trsteniku ter za morebitne druge vodne naprave v mestu in okolici skupna svota 12.000 kron. Za ceste v mestu je proračuneno 555.050 kron, za one v okolici 109.000 kron.

To bi bile neke glavne številke iz proračuna, dočim spregovorimo pozneje o nekaterih posameznih postavkah.

Mestni svet tržaški.

Župan je otvoril sejo ob sedmi in en četrti.

V dobrem četrt ure je bilo rešenih 7 točk. Potem je prišel na vrsto predlog, s katerim se pooblašča uprava mestne plinarne, da sklene s kranjsko industrijsko družbo pogodbo glede dobave plina. (Glej „Ed.“ od 4. in 5. t. m. ur.).

Svet. dr. Puecher je opozoril župana, da je stavil svoj čas predlog, naj se predloži dotično pogodbo med plinarjo in kranjsko industrijsko družbo mestnemu svetu v odobrenje. Vpraša župana, zakaj dotičnega predloga ni stavil na dnevni red te seje.

Župan je odgovoril, da je zaslišal mnenje juridičnega odseka, ki se je izjavilo, da zamore upravni svet mestne plinarne sam skleniti dotično pogodbo. — Na zahtevo dr. Puecherja je vendar župan otvoril debato o predlogu da se ima pogodba predložiti mestnemu svetu, ter dal besedo dr. Puecherju, ki je dokazoval, da je edino-le mestni svet in ne upravni svet plinarne, kompeten sklepati dotično pogodbo.

Dr. Wilfan se je pridružil predlogu dr. Puecherja. Ko se je raspravljalo o kompetenci v juridičnem odseku, člani odseka niso bili edini. Mnenje, da zamore skleniti upravni svet plinarne sam pogodbo, je prodrlo s 3 proti 2 glasoma. Slučajno ni bil navzoč pri dotični seji dr. Puecher, da je bil navzoč, bi bilo za obe stranki enako glasov. Priporoča zato tudi svetovalcem in juristom, naj razmislijo o tem. Govornik dokazuje, da plinarja nima pravice kupovati plina, ampak ga ima pravico le producirati in prodajati. Na kupovanje plina gotovo niso mislili oni, ki so sestavljali zakon. Mestni svet kakor gospodar je dolžen, da zna za vsebino pogodbe.

Dr. Brochi je rekel, da hočeta obe manjšini le preprečiti dober sklep za občino. — On da zaupa upravni svetu plinarne. — Zato je proti predlogu dr. Puecherja.

Dr. Puecher je rekel, da če je pogodba tako dobra za občino, naj jo pokažejo.

Dr. Wilfan je rekel, da je sledil tudi dr. Brochi taktiki, katero je večkrat opazil v mestnem svetu. Kadar se pojavijo na strani opozicije kak prigrorovi, se oglašajo vedno kak član večine, ki prihaja z insinvacijami. Ali je pogodba dobra in za občino koristna ali ne, bi mogli soditi le, ako bi jo sami videli. Tako pa te sode ne moremo izreči. Zaupanje katero ima dr. Brochi v upravni svet mestne plinarne, je sicer lepa stvar, a od zaupanja do kamore, je le en korak. Govornik protestira odločno proti očitani, da hoče slovenska manjšina preprečiti dobro občinsko administracijo. V Avstriji je že navada, da se v vodilnih krogih obdoljuje vsako opozicijo z veleizdajo. Zato nam je izglede Friedjungov proces, zagrebški veleizdajniški proces in če hočete tudi politični procesi, ki se vrše te dni.

Dr. Minas: Mi nimamo nič opraviti pri tem.

Dr. Wilfan: Znam da ste vi peto kolo v Avstriji, spoštovani Minas. (Smeh). Enako se hoče postopati tudi od strani večine, ko se očita neobjavljeno postopanje. Ali gospoda, končajmo že enkrat s temi insinvacijami.

Dr. Minas: Hodite na Kranjsko.

Dr. Wilfan: To je smešno, spoštovani dr. Minas. Mene so poslali sem moji volilci, imam pravico in dolžnost da jih zastopam tu, dokler mi oni izkazujejo svoje zaupanje. Sicer sem pa jaz rojen Tržčan in tržaškega pokolenja. Ker pravite da je ta pogodba tako dobra, prinesiti jo vendar sem, to blaženo pogodbo, ne da bi jo hoteli utihotapiti.

Svet. Cerniutz je rekel, da se v upravni svetu mestne plinarne, kjer je tudi on član, dela tako, da bi bili uradniki, ki bi tako slabo opravljali svojo službo, takoj odpušteni, brez 8-tedenske odpovedi. Ako ne pokažete pogodbe, je to dokaz, da se ne upate iste vzdržati pred javnostjo.

Sv. Piani je zagovarjal upravni svet plinarne.

Podžupan dr. Daurant je predlagal konec debate.

Ker je predlog podpisalo 10 svetovalcev, je dal župan na glasovanje predlog za zaključenje debate.

Predlog je bil sprejet z glasovi večine. Dr. Puecher je še na kratko utemeljil svoj predlog, s katerim se pozivlja

upravni svet mestne plinarne, naj predloži mestnemu svetu pogodbo glede dobave plina s kranjsko industrijsko družbo, ter zahteval glasovanje po imenih.

Za predlog so glasovali Slovenci, socialisti in dr. Zanolla; 4 člani večine, ki so člani upravnega sveta plinarne, so se vzdržali glasovanja, vsi drugi člani večine so glasovali proti predlogu.

HRVATSKA KRIZA.

Borba v Budimpešti. — Hrvatski sabor ne bo sklican!! — Tomašić... kraljevi komisar?

Zagreb, 6/XI.

—B.— Peščica hrvatskih delegatov se že teden dni bori v skupnem ogrsko-hrvatskem saboru proti kršenju po nj. veličanstvu sankcioniranega temeljnega državnega zakona: *ogrsko-hrvatske nagodbe*. Šli so tja, da bi se borili za odstranitev kršenja zakonov, storjenega v železniški pragmatiki. Šli so tja in doživeli — *novu kršenje nagodbenega zakona*. Madjari odrekajo hrvatskemu jeziku enakopravnost v skupnem parlamentu. Vlada večina *pod vodstvom Khuenovim* noče priznavati popolne pravice in enakopravnosti hrvatskega jezika z madjarskim! To je tisto kršenje zakona!

Radi tega so hrvatski delegatje na usta poslanca Šandora Popovića podali protestno izjavo proti temu ponovnemu gaženju zakona od strani Madjarov. Podali so izjavo... ali teh protestnih izjav in raznih deklaracij je bilo že mnogo — koristi pa nobene.

Postopanje Madjarov zahteva sedaj drugačno borbo. To postopanje provzroči, da se *ponovi leto 1903* z vsemi posledicami. In vse to dovede do tega, da na Hrvatskem takozvani „nagodbeni elementi“ — to je ljudje, ki so doslej priznavali nagodbo med Ogrski in Hrvatsko in so zahtevali le, da se ta takt tudi resnično in čisto izvaja — popolnoma oslabe! *All Madjari res hočejo to?*

Sedaj je tudi jasno, da je bila vest v uradnih „Narodnih novinah“, da bo hrvatski sabor sklican, le Khuen-Tomašićeva „politična raca“. Bilo je to le njuno skupno politično taktično maslo, ki mu je bil namen: *desorijentirati koalicio*.

Poluuradni list ogrske in hrvatske vlade, „Pester Lloyd“, piše, da Tomašić ostane nadalje banom tudi v slučaju, da se s hrvatsko-srbsko koalicio ne sporazume. To pisanje v „Pester Lloyd“ je v zvezi z glasovi, da bo ustava na Hrvatskem tudi formalno — ker faktično je že — suspendirana in da postane Tomašić — kraljevi komisar. Ves razvoj stvar priča, da se „merodavnim krogom“ Hrvatska še vedno vidi pripraven teren za — nevarne eksperimente. Ali pazijo naj, kajti, kdor se preveč igra z nevarnimi eksperimenti, lahko doživi — še nevarnejšo eksplozijo.

Dnevne novice.

Vojvoda Robert Chartres. — V ponedeljek je umrl na svojem gradu Virenil pri Chantilly vojvoda Robert Chartres, star 70 let. Vojvoda, sin Ferdinanda Orleanskega je bil rojen v Parizu 9. novembra 1840. — Leta 1848 je bil njegov ded, kralj Louis Filip z vso kraljevsko rodbino izgnan iz Francoske in vojvoda Robert je bil odgojen v Eisenachu na Nemškem, pozneje je bival na Angleškem. Udeležil se je ameriške državljanske vojne in leta 1870 je pod imenom Robert Lefort stopil v francosko armado, v kateri je postal podpolkovnik. Leta 1883 je bil izdan dekret, ki prepoveduje podeljevanje službe v vojski členom rodbin, ki so prej vladale na Francoskem in vojvoda je izstopil iz vojske. Od tedaj je živel privatno.

Prihodnja skupna ministerska konferenca, na kateri se določijo proračunski načrt za l. 1911, se bo vršila sredi tega meseca v Budimpešti.

Baron Ungern-Sternberg. Iz Petrograda javljajo: Ker je obsodba barona Ungern-Sternberga postala pravomočna, zato bodo obsojenca sedaj transportirali v eno sibirskih kaznilnic, kjer prestane svojo kazen.

Sklicanje kitajskega parlamenta. — Iz Pekinga poročajo, da je izdan cesarski proglas, s katerim je sklican kitajski parlament za leto 1913. Posebna komisija bo med tem izdelala ustavo. Takoj po proglasu ustave bodo razpisane volitve.

Papeževa nota o obiskih vladarjev v Rimu. — Iz Rima poročajo: Papež je izdal noto, v kateri opozarja vse diplomate na predpise glede obiska katoliških vladarjev v Rimu. Po teh predpisih ne sme noben vladar prej obiskati italijanskega kralja, dokler ni prej obiskal papeža.

Domače vesti.

Volitve v zavarovalnico proti nezgodam so razpisane na 29. t. m. Opravičenci naj pazijo, da ne izročijo glasovnic nepravim in nepoklicanim osebam. Pošiljati jih je, pravilno podpisane, predsedniku volilnega odbora, dr. Slaviku, odvetniku v Trstu.

Glasovnice delodajalcev podpiše dotični volilec-delodajalec sam. Glasovnica delavcev mora podpisati delodajalec in eden delavcev kakor njihov zaupnik. Kandidatje se proglasijo pravočasno v sporazumu z dotičnimi opravičenci. Vse slovanske liste Dalmacije, Primorske in Kranjskega prosimo, da bi vse te važne notice ponatiskavali.

Razlika med nami in Italijani. Mi smo že odgovorili na „Piccolo“ slepenje češ, da so tržaški Slovenci iz sebe res berači, ali bogati in nevarni da postajajo, ker dobivajo pomoči in sredstev od zunaj in celo iz inozemstva.

Na podlagi tega slepenja pa prihaja tržaško laško glasilo do zaključka, do katerega ravno je hotelo priti, da namreč nikdo ne more braniti latinskim bratom od onkraj mej, ako privatnim potom store za svoje soplemenjake v Avstriji isto, kar delajo vsi Slovani za tržaške Slovence.

Ali hoče „Piccolo“, da smo povsem odkritosrčni? Nu, pa bodimo! Mi le obžalujemo iz srca, da ni res, kar pravi „Piccolo“ o podporah, ki jih mi dobivamo. **Tudi rubljev v kulturne svrhe bi se mi prav nič ne branili in bi jih prav nič ne skrivali!** Na robe: radostno in s hvaležnostjo bi jih pozdravljali. Ako bi nam poslali iz Rusije vagon rubljev v podporo in povspenjanje našega šolstva, z zastavami in godbo bi šli po-nje na kolodvor. Samo da bi le hoteli priti! Ali jih ni in jih ni! In kakor bi se mi nič ne ženirali bratske podpore v kulturne, torej najplemenitejše svrhe, tako tudi ne bi nič zamerjali in očitali Italijanom podporo — in to podporo, ki jih resnično dobivajo — iz Italije!

Ali med njihovimi in našimi nameni je velika razlika. Prvič ta, da mi podporo iz Petrograda in Sofije ne dobivamo, **dočim oni v resnici dobivajo podpore iz Italije!** V drugič: da oni nam z zlobnim namenom očitaajo podpore, ki jih ne dobivamo, dočim bi mi jim podpore iz Italije od srca — privoščali! Seveda le pod enim in zelo tehtnim pogojem: ako bi bile te podpore zares le v kulturno povzdigo njihovega italijanskega ljudstva, **ne pa v politično in narodno ubijanje nas, njihovih sodeželanov!!** To je tretja razlika med nami in Italijani: oni izrabljajo tudi šolo in vse kulturne institucije za političen in naroden boj proti Slovanom, dočim bi mi Boga zahvaljevali na kolenih, ako bi imeli zadostnih sredstev za čisto in samokulturne potrebe svojega naroda!

Mi se veselimo, ako se razvija in napreduje, kar je našega; Italijani pa profanirajo kulturno delo z lovom za — tujimi dušami!

Mi privoščamo Italijanom vso svobodo. Z zobmi in nohti pa se moramo braniti proti temu, da bi oni se svojo svobodo in svojim napredkom kopali nam narodni in politični grob!

Prejeli smo in na posebno prošnjo priobčujemo:

NARODNO DELAVSTVO TRSTA in okolice!

V soboto, dne 10. decembra ob 8. uri zvečer se vrši v gledališni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu **VELIK JAVNI SHOD** s sledečim dnevnim redom: Položaj N. N. O. Odgovor delavstva.

Narodno delavstvo! Bilo je v zadnjem času ljutih napadov, grdi obrekovanj, nesramnih podtikanj napram NDO, narodnemu delavstvu in zlasti njegovemu voditelju. Pridimo, narodni delavci, in odgovorimo na vse to odločno in jasno! Pridite tudi Vi, naši nasprotniki, in povejte nam v lice, kar imate proti nam! Na dan z resnico in pravico! Napravimo čist račun!

Sklicatelj narodni delavci.

Ženska v tržaškem mestnem svetu. Sinoči je bilo videti v našem mestnem svetu med žurnalisti novo prikazen: namreč žensko. Bila je to gospica Oberdorfer, urednica „Lavoratora“. Nova poročevalka je vzbujala splošno pozornost. Nekateri mestni svetovalci so obrnili na novega gosta svoje monokle in binokle, kakor na kako nenavadno prikazen.

Čuvajmo svoje! Ozirom na notico priobčeno pod tem naslovom v „Edinosti“ od 23. novembra je prišel v naše uredništvo tam omenjeni gospod Savini in nas je prosil, da priobčimo to le pojasnilo:

Druga jama v Škocijanu, kacic 1200 metrov od cerkve, o kateri jami govori notica, je znana že od leta 1891 in jo je našel g. Marinič. Tajama pa spada v podobno Dane, občine Naklo. V vsem času so jo obiskovali razni ljudje, a nikdo se ni toliko brigal zanjo, da bi bil zasledil v njej znamenitosti iz prazgodovinske dobe. V oktobru minolega leta je šel Savini vnovec — v tretje — v to jamo. Ob tej priliki je izpred jame — ker je bila slabo pričvrščena — padla v globino jame skrinja, v kateri je bilo shranjeno razno orodje. Ko je Savini v družbi drugih oseb začel iskati skrinjo po dnu je našel na neko čelado, o kateri pa se je še le doma — ko jo je očistil od blata — uveril, da je starinska. Povrnil se je v Škocijan in se je pogodil z županom,

da mu proti odškodnini v denarju prepusti omenjeno čelado. Takoj pa je bil uverjen, da mora biti v jami še drugi starinski predmeti in se je res pogodil in vzel to jamo v najem. Pogodba je bila sestavljena dne 21. novembra 1909. Ker pa je vedel, da bo raziskavanje stalo precej denarja se je obrnil do tukajšnjih državnih oblasti, ali te mu niso dovolile zaprosenega zneska. Videč, da na ta način ne pride do cilja, se je obrnil na dvorni muzej na Dunaju. Ker pa muzej ne poplačuje direktno, ampak le zbira predmete, je posređoval pri akademiji znanosti, ki je Saviniju res dovolila mesečne prispevske za pripravljala dela, a čelada je prešla v last muzeja. Ni res, da bi bil on kaj prejel za predmete, ampak le mesečne podpore za dela kakor *mandatar akademije znanosti*. Pogodba se res glasi na njegovo ime, ali vse raziskavanje se vrši na račun akademije, ker zanj osebno nima to podjetje tolike važnosti.

Toliko v pojasnilo, da se ne bodo širila kriva mnenja.

Slovensko gledališče. Danes popolne ob 4. uri „Rdeči talar“, zvečer ob 8. uri „Vstajenje“. — Kdor hoče videti kaj posebnega lepega, ne sme zamuditi teh dveh predstav.

Koncert trž. podružnice „Glasbene Matice“. O tem zanimivem koncertu, ki bo v soboto dne 17. t. m. v gledališni dvorani „Narodnega doma“ smo včeraj priobčili vspeled. Kakor tam razvidno, obsega ta vspeled tri velike orkestralne simfonične točke, več solo-spevov s spremljevanjem klavirja in orkestra, s katerimi nastopi znani naš rojak bas-solist, pevec cesar. kr. dvorne opere na Dunaju, gosp. Julij Bettetto. V prihodnjih dneh bomo v boljše razumevanje posetnikov koncerta na kratkem podali nekaj podatkov in tolmačenj o vseh pevskih in glasbenih točkah, ki se jih bo izvajalo na tem koncertu.

Ob enem bodo v prihodnjih dneh objavljani lepki, iz katere bodo razvidne posameznosti glede cen in početka koncerta.

Koncert pevskega društva „Adrija“ v Barkovljah, kateri se je vršil minole nedelje, je vspeled vsestransko dober. Vspeled je pričel z mojstrsko izvajano predigro „Vlaste“. Kar se tiče pevskega dela vspeleda, moram priznati, da se je društveni pevovodja mnogo trudil, da doseže svoj namen, t. j.: da povzdigne društvo na umetniško stopinjo. Pričala sta nam to Foersterjev mešani zbor „Ljubica“ in Volaričev moški zbor „Domovini“. Kar se tiče izvajanja „Ljubice“, bi se dalo mnogo govoriti. Skladba je res težavna, vkljub temu je bila dobro izvajana. Le tu pa tam se je premalo pazilo na karakteristični pianissimo. Lepše in bolj precizno se je izvajal H. Volaričev moški zbor „Domovini“ s spremljevanjem vojaškega orkestra. Le, ko bi bili prvi tenorji malo močnejši, bi moški zbor lahko konkuriral z vsakim drugim zborom. Tako je n. pr. je tenor-solo precej melodičen ali prešibek. Kar mi je napravilo posebno dober utis, so bili močnejši drugi basi. — Vse pevske točke so bile sprejete z dolgotrajnim ploskanjem in nekatere pesmi so se tudi ponovile, kakor n. pr. Foersterjeva „Ljubica“ in Volaričeva „Domovini“. Kar sem občudoval, je v društvu vzorna disciplina, kar mu dela čast. Pevsko društvo „Adrija“ je lahko ponosno, da je koncert izpal tako dobro in to naj mu služi v spodbudo k nadaljnjemu delovanju na polju glasbe. Vsa čast gosp. pevovodji Vl. P., ki se z vidno vnemo trudi za društveni napredek. — Častno na strani društva je stal vojaški orkester, ki je izvajal večidel slovanske komade uzorno, kar je občinstvo pritrjevalo s ploskanjem. Naravnost občudovanja vredno je bilo izvajanje komada za violin-solo „Sen“, kar je občinstvo priznavalo z nepretrganim aplavzom. — Koncert je končal z izvirno burko „Dve tašči“, ki je vspeleda nepričakovano dobro. Zlasti sta se odlikovala gospodična R. Martelančeva v vlogi stare babice in g. Samec v ulogi pl. Jurkoviča, da moramo društvu čestitati na tako izbornih dramatičnih močeh. Druge vloge so bile tudi dobro izvedene. Vidi se, da se je režija zares potrudila, da izvrši nalogo uzorno.

Občinstvo, ki je polnilo dvorano do zadnjega kotička, je odšlo iz Barkovelj veselo in zadovoljno v nadi, da nam priredi pevsko društvo „Adrija“ pod spretnim vodstvom pevovodje še marsikak nastop.

Y. X.

Rdeči talar bo danes popoludne ob 4. uri zanimal številno občinstvo.

Pozor! Pred kakimi tremi tedni je prišlo v neko družino, ki iznajmljuje postelje, neko laško slepe in je zahtevalo od gospodinje pojasnil, kake in koliko ljudi da ima pri sebi. Gospodinja je zahtevala pojasnila, v kak namen da povprašuje to, ter je dostavila: „Mari radi ljudskega štetja?“ Oni človek je pritrdil temu. Ko mu je pa gospodinja pojasnila, da njeni ljudje preko dneva niso doma, je menil jednostavno, da pa pride po noči! Na to pa ga je pametna žena zavrnila: „Če gre za ljudsko štetje, potem je še čas do 31. decembra in ne treba, da že sedaj nadlegujete“. Na to on: „Dobro, dobro, pa pridem enkrat pozneje po noči!“

Torej izvestni sleparji že hodijo po hišah, da bi lovili naše ljudi. Pozor torej in previdni bodite! Poženite vsakogar, ker zakon strogo prepoveduje vsakršno vplivanje pri popisovanju.

Vstajenje napolni danes ob 8. uri zvečer naše gledališče spet do zadnjega kotička.

Izjava. Med društvenimi vestmi v večerajšnji »Edinosti« sklicuje »Učit. društvo« sestanek v društveno sobo, ker je vodstvo Cir.-Met. šole odgovorilo na prošoro.

Da se ne bi ta pripomnja umevala tako, kakor da ne bi hotelo vodstvo v izvenšolskem času dovoljevati prostorov narodnim društvom in to celo stanovskim, izjavlja podpisana voditeljica, da je ni za prostore v tem slučaju odbor vprašal niti pismeno niti ustmeno, torej tudi ni mogla odgovoriti prostorov.

Omenjam še, da doslej ni šolsko vodstvo odgovorilo prostorov nobenemu sestanku, bodi tega ali onega društva.

M. Engelman,

voditeljica CM. šole na Acquedottu.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora na pokopališču. 20letni natak Alojz Ebert, stanujoč v ul. Maiolica št. 11, je šel včeraj popoldne na pokopališče pri Sv. Ani, da si tam vzame življenje. Sprožil je proti sebi tri krogle iz revolverja, rane vendar niso nevarne. Spravili so ga v mestno bolnišnico. Vzrok obupnemu činu ni znan.

Nagla smrt. Marjeto Prodan, staro 35 let, stanujočo v ulici Molin a vento št. 9, so včeraj zjutraj našli mrtvo v postelji. — Privatni zdravnik je konstatiral smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Juštu.

Izgonilne goljufije. — V gostilni »Al Pozzo« v ul. Commerciale je bil včeraj aretiran neki Josip Alberto, star 51 let iz Planca v Italiji, ker se je proglasil insolventnim, potem ko se je najedel in napil. Možakar je bil izgnan iz Trsta radi njegovega ne preveč vzornega življenja. Izborna je njegova motivacija, s katero je hotel to opravičiti na policiji; rekel je: »Plačal bom, kadar mi vsi moji prijatelji — in teh imam dosti — povrnejo, kar so mi dolžni«.

Javno nasilje v Ribji ulici. Kurjač Karl Golivček, star 19 let, iz Trsta, je predsmočno razsajal po ulici del Pesce in se pretepaval s drugimi ljudmi. Redar ga je posvaril, a mladenič se je tedaj znesel nad redarjem, ga opsoval in mu raztrgal bluzo. Ko ga je redar na to aretiral, se je zoperstavil z nasiljem, tako, da je bilo treba še intervencije dveh drugih redarjev, predno so ga ugnali v kozji rog.

Se o ranitvi ženske na obrežju. V dodatek k temu, kar smo poročali včeraj o ranitvi Marije Marzari, ko se je hotela vkrati na parnik, smo še poizvedeli, da se ona ženska, ki je planila proti njej in jo trikrat — sicer ne težko — ranila z nožem, imenuje Ivanka Peloso, da ni tako mlada, ampak da je stara 36 let in da biva v Bu-jah. Vzrok napada tiči baje v tem, da Pelosova sumi, da ima Marzari razmerje z njenim možem. Raniteljico so zaslišali in potem izpustili.

Bitka s kozarci piva. Predsmočno je v gostilni »Eisgrube« na trgu Caterina nastal prepri med natakajem Josipom Leider, starim 23 let, in Emilijo Venik, staro 28 let, razvpiro vstalo. — Nastala je silna bitka. Kozarci piva so frčali od enega do drugega. Oba sta bila ranjena, ženska pa težje, tako da se je morala zateči v bolnišnico, dočim so natakaja spravili pod ključ.

Šel je po svetu, bog ve kam... — Krčmarica Katerina Pellizzar, ki ima gostilno v ulici F. Venezian, je včeraj zjutraj izročila svojemu vslužbencu znesek 250 K, da bi šel plačati račun v Dreherjevo pivarno. Šel je... in se ni vrnil več. Podana je bila ovadba.

Loterijske številke, izžrebane dne 7. decembra:

Lvov	48	39	47	45	31
Praga	53	66	81	48	24

Koledar in vreme. — Danes: Brezmad. Spoč. M. D. — Jutri: Peter For. škof.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 17,5 Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi.

Naše gledališče.

Danes ob 4. popoldne

»Rdeči talar«.

zadnjikrat v tej sezoni. Prekrasne igre nam ni treba še priporočati. — Veliki vspeh njene premiere nam jamči, da bo tudi danes popoldne ob 4. uri kar najboljšo obiskano.

Danes ob 8. zvečer ponovitev

»VSTAJENJA«

po Leva Nikolajeviča Tolstega romanu enakega imena spisane drame, ki je dosegla v nedeljo največi vspeh. To krasno igro vpri-zori naše gledališče na splošno zahtevo, ker je mnogi prvokrat niso mogli videti, dasi je bilo gledališče do zadnjega kotička razprodano. Upamo zato, da bo tudi nocoj igra dosegla enak vspeh kakor v nedeljo.

Vstopnice prodaja vratarica Narodnega doma.

V nedeljo, 11. t. m. bosta tudi dve predstavi, popoldne ob 4. in zvečer ob osmi uri.

Društvene vesti.

Podružnica CMD. pri sv. Jakobu ima danes ob 10 in pol sejo v slovenski šoli ulica Giuliani. Gg. odborniki in odbornice naj se vsaj te seje vdeležijo.

Pevsko društvo »Kolo« bo imelo prihodnjo pevsko vajo v četrtek, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v ulici San Francesco št. 2, I. n.

»Društvo slov. profesorjev« bo imelo svojo letošnjo glavno skupščino 28. decem. 1910 ob pol deseti uri popoldne. V smislu § 11, 4 društvenih pravil je eventualne predloge naznaniti odboru vsaj teden dni prej, t. t., do 20. decembra.

Tržaško podporno in bralno društvo vabi gg. odbornike in njih namestnike k redni odborovi seji, ki bo jutri v petek 9. t. m. ob navadni uri zvečer.

Vesti iz Goriške.

Imenovanje v sodni službi. Kancelijski oficijal Leopold Bekar je imenovan višim kancelijskim oficijalom.

Gospodarsko društvo v Krepjah bo imelo svoj redni občni zbor dne 11. t. m. ob 4. uri popoldne v poslopju »Vinarskega društva« v Krepjah. Dnevni red: nagovor predsednika, blagajnikovo in tajnikovo sporočilo, polaganje računov, sprememba pravil, slučajnosti.

Vesti iz Istre.

Javen shod bo v nedeljo dné 11. t. m. pri Bertokih poleg Kopra ob 3. pop. v veliki dvorani »Zadružne krčme«. Dnevni red: 1. Naš deželni zbor. 2. Ljudsko štetje. 3. Gospodarske organizacije. 4. Eventualije.

Ljudsko štetje v Istri. Iz Pazina: Začetkom prihodnjega leta se ima izvršiti ljudsko štetje. Ker se na statistiko sklicujejo državne oblasti in se po njej ravna vse državno delo, je ta čin jako velike važnosti za vso državo in obče in za naš narod še posebej. Videči to važnost na eni in nezanje našega naroda o tem na drugi strani je sklenil »Odbor za prosveto« v Pazinu poučevati narod po vsej Istri in vspodbujati rodoljube, da store isto. Ker pa v tem kratkem času ni možno hoditi v vsako selo, je sklenil rešeni odbor izdati sporazumno z rodoljubi v Voloskem-Opatiji knjižico, ki je izšla pod naslovom »Što smo, što imamo?« V tej knjiži se narodu razumljivim načinom tolmači, kaj je ljudsko štetje, kakov je bil popis leta 1910, kaj se popisuje, kaj bo iz tega in kaka korist bo od tega. Posebno razlaga knjižica rubriko »občevalni jezik« in postranski poklic. Tolmači gospodarski pomen tega popisa in razlaga, zakaj se zapisuje tudi domačo žival. Govori o šolah in o znanju čitanja in pisanja. Prinaša tabelo vspeha štetja leta 1890 za vso Istro, da more videti vsakdo, kako to izgleda v statistiki. — Slednjič govori o popisnem komisarju in prinaša zaključno besedo.

Dolžnost je naša, da se dobro pripravimo za tako važen čin, ki zaseca v vse pržavno in narodno življenje, pak moramo poučiti o tem sebe in druge. — V vsako in tudi najzadnje hišo naj pride pouk o tem.

Knjižica stane samo 10 stot., 10 kosov 90 stot., a 50 kosov 4 K. — Radi reda in da se odboru prihrani delo, ki ga ima itak dovolj, treba denarje pošiljati v naprej. Odbor za prosveto.

Kdor še ne pozna trgovine izdelkovl-nih oblek Bohinec & Comp. v ul. delle Torri št. 2 (za cerkvijo sv. Antona novega), naj si sedaj ogleda to velikansko zalogo, kjer se dobro kupi in solidno po nizkih cenah postreže.

V restavraciji »Aurora« koncertira dobroznani in priljubljeni dunajski damski orkester »Portugal«. Lokal je dobro obiskan vsaki večer, ker se igrajo vsakovrstni slovanski komadi, a tembolj priporočamo Slovencem in Hrvatom obisk, ker je lastnik g. Domines naš rojak.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto 10. t. m. od 9—12. in od 3—6.

Šivalni stroji, tamburice, ura, klopice, velika množina narejenih oblek, povrmiki, paletots za moške in dečke, obleke za otroke, čepice, kozuhovina, kosi in zrezki blaga.

Listki mestne zastavljalnice zastavljeni pri JUŠTU BUJAS

vračajo se vsaki dan od 2-6 pop. v ul. Istituto št. 25, I. n.

Naznanja se, da dražba teh zastavnih listkov je ustavljena le do 11. tega mes.

Odlikovana pekarna in sladšćilarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.

občinstvu, da ima Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi bliskoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroatke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. — Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Skerk : Trst

Odprl se je Pension Restaurant „IDEAL“

TRST - Piazza Carlo Goldoni šte. 6, I. nadstropje - TRST

Moderni komfort — izvrstna kuhinja — vedno sveža in raznovrstna jedila — mesečno plačila zelo ugodno. — Listki za mesečni abonement se dobe vsak dan in se tudi lahko ogleda prostore. — Mesečni abonement vsak dan po sledečih cenah: Kron 60.— za kosilo in večerjo; 35.— za kosilo samo; 35.— za večerjo samo. Kosila in večerje po jedilnem listku. — VINA VSEH VRST. — PLZENSKO PIVO.

Veliki kinematograf „BELVEDERE“

TRST - ulica Belvedere šte. 10 - TRST

Četrtek 8., Petek 9. in Sobota 10. decembra:

1) PONIŽNA LJUBEZEN, Sentimentalen prizor. (Popolnoma novo).
2) V DALJAVI SE POZABI NA LJUBEZEN, ganljiva drama.

Tat, ki se ne pusti uloviti (zelo komični prizor).

Na obroke!

JAKOB DUBINSKY

Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo šte. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Otvoritev nove slovenske trgovine

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici Barriera vecchia šte. 38

prodajalno obuval

LASTNEGA PRIDELKA

Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvala od najpri-prostajšega do najfinjšega ter sprejema tudi popravila.

Priporočamo se torej slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bode naj slavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo.

Cene zelo nizke.

NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

V vseh lekarnah v Trstu in zunaj se dobé :

PASTILJE PRENDINI

proti kašlju

boleznj v grlu, hripavosti, kataru

Glavna zaloga: LEKARNA PRENDINI.

OTTO LAUPRECHT

konces. zobni tehnik

nemški zobni zdravnik

je premedil svoj zobni ambulatorij

v via S. Nicolò 7 (Dreherj. hiša) Trst

Dvigalnik za vse klijento. Telefon 104.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

„All' Artigiano“

Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9

izgotovljene obleke

za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste šte. 12, I. nad. - TRST

(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE

najnovejše mode (od 50 K naprej)

in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

Zastonj in poštn. prosto

pošlje na zahtevo vsakomur pravkar izdani katalog:

Domača · knjižnica · 1911

Seznam izbranih najboljših del slovenske litera-

ture in svetovne literature v dobrih prevodih :

knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayer & F. Bamberg v Ljubljani

Društvo „Prešeren“ v Boljucu priredi v nedeljo dne 11. t. m. ob 5. uri pop. prvi Miklavžev večer v dvorani „Gosp. društva“.

Iz Kopra. Vsi smo poznali dobrodušno ženo, ki je sicer šetala samo po poti od doma do samostana frančiškanov in nazaj. Ali bila je — s komur-koli je prišla v dotiko, — vsikdar prijazna in uljudna, da-si jo je že trla teža let: 80. Živahnost, kakoršne ne premorejo včasih niti mladenke, jo je spremljala do smrti, izvzemši trenutke, ko je bila boleha. — Bila je to Ivanka Štokelj, rojena iz obitelji Kete iz Planine na Notranjskem. Pokojnica je bila mnogo let vdova in ni imela svojcev. Živela je s podporo nečakov Jamška Josipa z Opčin, Jamška Ivana iz Trsta ter Marije poročene s Pavlom Kočvarjem, pri katerem je stanovala v Kopru.

Svojih 65 let je prebila v Trstu in v Kopru, ali svojega slovenskega pokolenja ni zatajila. Vedela je mnogo zanimivega pripovedovati. Gledala je na svoje oči, kako so kratkohladi okoličani kopali vinograde tam, kjer so sedaj najlepše tržaške ulice. Spominjala se je časov, ko so vse tržaške obitelji, bodi laške, bodi slovanske, še popopolnoma lepo slovenski govorile. Vsak Tržan je znal oba jezika in to precej dobro. Še mnogo tega nam je pripovedovala...

In to žensko smo pokopali 30. listopada letos. Blag jej spomin!

Iz Herpelj. Pevsko, bralno in sokolsko godbeno društvo „Zvezda“ v Herpeljah bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne, v prostorih g. Frana Benčiča v Herpeljah.

Druge slovenske dežele

Župnik Berce contra „Mir“. Dne 19. t. m. se bo vršila v Celovcu zanimiva proti „Miru“, ker je ta lansko leto napadel čast župnika Berceta, sedanega tajnika Ciril-Metodove družbe. Razprava obeta postati zelo zanimiva, ker pridejo o tej priliki na dan vsa preganjanja škofa Jegliča proti gospodu Bercetu.

Vrazovo akademijo priredi „Slovenska Matica“ dne 11. t. m. V Ljubljano pride ob tej priliki več jugoslovanskih gostov in zastopstvo „Hrvatske Matice“, „Matice srbske“ in drugih jugosl. kulturnih društev. Ob tej priliki bodo v slov. gledališču peli gostom na čast Wagnerjeva, opera „Tannhäuser“.

Štajerska dežela najme novo posojilo od delavske zavarovalnice v Gradcu, a le pod pogojem, da ministerstvo da dovoljenje.

Slovenskega urarja in krojača žele v neko mesto na Spodnjem Štajerskem. Kje, pove uredništvo „Narodnega dnevnika“ v Celju.

Sanacijo deželnih financ na Kranjskem potom povišanja davka na žganje vzame država vendarle leta 1911. resno v roke. Tako je obljubil minister Bilinski v poslanski zbornici.

Politični obhod za belokransko železnico se bo vršil prihodnjega januarja po nujnem naročilu žel. ministerstva.

Velik shod za slovensko vseučilišče se bo vršil 18. t. m. v Ljubljani. Prireditelja akad. fr. društvo „Prosveta“ in „Sava“.

Tujski promet v Ljubljani. Meseca novembra je prišlo v Ljubljano 5134 tujcev — 1141 manj nego meseca oktobra in 3 več kakor lani meseca novembra.

Gospodarstvo.

Tržaška pošojilnica in hranilnica je imela v minolem mesecu t. l. K 1.316.363,33 prometa. Med temi je bilo vplačanih hranil. vlog K 380.730,45, izplačanih pa K 495.933,41. Posojil so stranke vrnilo K 99.189,31, izplačalo se je posojil K 118.292,34.

Ves promet za to leto do inkl. 30./XI. znaša K 19.876.019,75.

Bob kot krma goveje živine. — Poskušnje so pokazale, da so dale krave pri krmiljenju z bobom za 30% več mleka, nego tedaj ko so jih krmili z deteljnim senom. Tudi grenkega okusa mleka ni bilo nič poznati; edino to se je pokazalo, da je bilo mleko manj mastno. Prašičem pa bob ne gre; te živali bob težje prebavljajo, torej ga jim je dajati jako previdno.

Zvišena subvencija parobrodarski družbi „Ungaro-Croata“. — Ogrsko-hrvatsko trgovinsko ministerstvo je zvišalo subvencijo od K 590.000 na milijon kron.

Proda se hiša, 8 prostorov in klet, 700 kvadratnih metrov zemlje, pripraven prostor za gostilno ali prodajalno. Cena zmerna. — Obrniti se na Josipa Mačusa, Kronberg pri Gorici št. 98. 1899

Zivčne bolezni in bolezni srca zginejo, ako se uporablja naše patentirane kopelji z ogljikovo kislino. Vir zdravja za vsako hišo. Najizbornejši aparati za masažo. Prospekti brezplačno pri inženirju F. Lipovskym, Praga II. 506. 1734

„FERNANDA“ orijentalna voda, nezmotljivo sredstvo za pomlajenje in odpravljanje vsakovrstnih izpahljajev z obraza, z rok in prst. Daje koži lepo belo rožnato barvo. Orientalna voda „FERNANDA“ je edina, ki dela človeka mladejšega in lepega. Za komisije obrniti se na „The Fernanda Co. Ltd“ Trst, ulica Antonio Caccia št. 9. Iščete se zastopniki.

Pristni, dober brinjevec se vdohi pri Lovru Šibeniku v Šiški pri Ljubljani. 1681

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga moka vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladšice in biskoti. 1928

Priporočamo našemu občinstvu edinega slovenskega fotografa A. Jerkiča Trst, Via delle Poste 10 (poleg glavne pošte). — Gorica, Gospoška ulica 7. 2129

Modistka ima pripravljene elegantne, garnirane klobuke po 8 kron. Remoderizuje. — Nuova 45, III. 2042

Meblirana sobica se odda poštenemu mladniku za 14 kron. Ulica Salice št. 9, III, levo. 2062

Soba s pohištvom se odda takoj v najem. Nuova 45, III. 2064

Stavbišče za hotelsko, šolsko ali slično uporabo z cerkvijo in velikim dvoriščem na jako ugodni legi mesta, odda se v najem. Natančnejše informacije daje Jakob Klemenec, Trst, ulica Carducci 8. 2061

Enrico Preuer - Trst
Via S. Lazzaro št. 22
pohištvo iz bambusa
in indijskega trstja.

Predmeti, pripravljeni za božična in novoletna darila.

POZOR! 50.000 parov čevljev! 4 pari čevljev za samo K 7-50

Radi tega, ker ni moglo veliko velikih trgovcev plačevati svojih računov, se je meni naročilo veliko množino čevljev zelo pod ceno spraviti na trg in v denar. Jaz prodajam torej vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zaveso, iz rujavega ali črnega usnja, galosiranih, spréd s sapicami, z močno nabiti usnjenimi podplati, zelo elegantnih, najnovejša fasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo le kron 7-50.

Posilja se po poštne povzetju.

H. SPINGARN, SCHUH-EXPORT
KRAKOVO št. 240

Dovoljeno je menjati in tudi denar nazaj.

BOŽIČNE ZVONČKE ZASTONJ!

dam, ako kateri nakupi okraske za na božičn. drevo. Drevesni okraske iz stekla, zbrano in kompletno za malo drevo, 135 kosov le K 2-20. Krasen izbor, 140 kosov K 3-20. — 214 krasnih kosov obatoječih in fant. sadja, kroglice: „Phoenix“, leden. kroglice, venčkov, zvezdic, torbic in svečic le K 5-80. Velik in sijajen izbor samo iz stekla, 200 kroglic „Phoenix“ in reflektov, fantastično sadje, balončki, krasno izdelano samo K 10.

Srebrne svečice trojico ugnane krasen srednati dek brez dima in nevarnosti, 12 kosov v zavoju z opisom 30 vin., 3 zavoji (30 svečk) 75 vin., 6 zavojev (144 svečk) K 3-50. Vsi naročniki, ki znaša 8 K, se priložijo božični zvončki zastonj. — Razpošilja se po povzetju, ali pa, ako se pošlje denar naprej božič. oddelku.

J. H. RABINOWICZ, DUNAJ VII.
Lindengasse št. 2 — E. T.

Juplter! Senzacionalna novost!
je moja sveča, ki sama zagori

JUPITER
gori z enim okretom. gori 10 ur za 4 vin gori sigurno in lepo. gori brez pogibelji. gori kakor 2 sveči. gori brez da se dimi. gori brez da diši. stedi 3/0 %.

je brez konkurence. stane iz lepe polirane modravine K 2-40, isti najfin. niklovan K 2-80, sveča brez svečnika K 2, ista iz rumeno polirane medi K 3-80. Vse te sveče s cilindrom stanejo 50 slotink več.

Najbolji in najsigurnej „Užigalec“ je moj „LUX“ Samo „Lux“ odgovarja vsem zahtevam. Na en pritisk gori v največjem vetru, je absolutno sigurn. „Užigalec“ en kom. K 1, 3 kom. K 4-50, 6 kom. K 8-50
Josip Dohnal, Dunaj VIII/1 Andreassg. 1/E.

Nov buffet pri sv. Ivanu
Luigi BRAIDOTTI

Via S. Cillino št. 1157 (Sv Ivanu) Trst

Izbor razne svinjine

in sira, kakor tudi piva, vina in likerjev s postrežbo kave.

Se priporoča LASTNIK.

Odprto do ene popolnoči.

Najboljše in najcenej. gorivo

Briquettes znam. „Klara“

izključna zaloga SILVIO MALOSI

Trst, ulica Gelsi št. 3

TELEFON 18-89.

Cena: 4 št. kilogram

z dostavljenjem franko.

ZOBNI ambulatorij

HANS-a SCHMIDT

prej sodruga Dr. A. Mitták-a

Trst, ulica della Zonta 7, I. nadstropje

„Alla Fiduccia“ - Trst

Via Scorzerla št. 4 (vogal Arcata, hiša Caccia)

Velik izbor oblek

po najnižjih cenah

Suknje za moške od K 19 dalje; Ranglan za dečke od K 16 dalje; Ranglan najnovejši od 24-26 K dalje; Suknjice za dečke od 10-11 K dalje; Kostimi iz blaga za otroke od 2 do 10 let po K 6 in dalje; Obleke za moške od 18 K dalje; Suknjiči (Mikado) volna, ovratnik Astrahan za moške po K 14 dalje; enako blago ovratnik kožubov. K 20.

Priznana nizke, stalne cene.

Kupujte obleke samo v trgovini

BOHINEC & COMP.

Via delle Zorri 2 Trst Via S. Lazzaro 17

(Vogal za cerkvijo sv. Antona novega)

Velikanska zaloga

vsakovrstnih oblek, površnikov, suknj in kožuhov ZA GOSPODE in DEČKE. — NAJNOVEJŠE in NAJMODERNEJŠE v jopicah, mantilah, oblekah itd. ZA DAME in DEKLICE.

Sprejemajo se naročila za obleke po meri.

Solidna in točna postrežba.